

มโนทัศน์หลักสูตรและแบบเรียนภาษาไทยระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของเด็กข้ามชาติไทใหญ่ในจังหวัดเชียงใหม่

Curriculum and Thai language textbooks concepts on basic education
of Shan migrant children in Chiang Mai Province

สิระ สมนาม^{1*} และ จินตนา สุจจันท์¹

Sira Somnam^{1*} and Jintana Sujjanan¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการรับรู้คุณค่าของหลักสูตรและมวลงประสบการณ์ผ่านแบบเรียนวิชาภาษาไทยระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของนักเรียนข้ามชาติไทใหญ่ 2) วิเคราะห์เชื่อมโยงความรู้ในแบบเรียนวิชาภาษาไทยกับประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนข้ามชาติไทใหญ่ กลุ่มเป้าหมายการวิจัยคือผู้เรียนข้ามชาติไทใหญ่ ในอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 15 คน ใช้กระบวนการวิจัย คือ การวิเคราะห์เนื้อหา และการสนทนากลุ่ม เครื่องมือการวิจัยประกอบด้วยประเด็นสนทนากลุ่มย่อย และแบบวิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ร้อยละและวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1. การรับรู้คุณค่าของหลักสูตรและมวลงประสบการณ์ผ่านแบบเรียนวิชาภาษาไทยระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของนักเรียนข้ามชาติไทใหญ่นั้นยังมีจำกัด
2. การเชื่อมโยงความรู้ในแบบเรียนวิชาภาษาไทยกับประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนข้ามชาติไทใหญ่ยังมีน้อย
3. ผู้สอนควรปรับเนื้อหาแบบเรียนให้เหมาะสมกับศักยภาพและบริบทการเรียนรู้ของผู้เรียนไทใหญ่ เพื่อช่วยให้สามารถเรียนรู้เนื้อหาการเรียนโดยใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือการสื่อสารได้อย่างเต็มศักยภาพ

คำสำคัญ: มโนทัศน์หลักสูตรภาษาไทย แบบเรียนภาษาไทย ผู้เรียนข้ามชาติไทใหญ่

Abstract

The objectives of this study were to 1) study the perception of value of the curriculum and the learning experience via basic level Thai Language textbooks of Shan students; and 2) analyze the connection of the knowledge in the textbooks and the learning experience of the students in their daily life. The samples were 15 Shan students in Doi Saket District, Chiang Mai, Thailand. The research methodology was mixed method; content analysis and focused on the group. The research instruments were focus group topic and content analysis form. The data was analyzed by frequency, percentage and content analysis. The results were as follows;

¹ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 50200

¹ Faculty of Education, Chiang Mai University, Chiang Mai 50200, Thailand

* Corresponding author. E-mail: siraedthai@gmail.com

1. The perception of curriculum and experience via basic level Thai Language textbooks of students Shan is limited.
2. The connection of the knowledge in the textbooks and their real life experience are also less.
3. Teachers should adapt the contents to help the Shan learners for learning Thai language as a communication tool to its fullest potential.

Keywords: Thai language curriculum concepts, Thai language textbooks, Shan migrant children.

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีพุทธศักราช 2551 มีมโนทัศน์ในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย ภาษาไทยจึงเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณีและสุนทรียภาพเป็นสมบัติล้ำค่า ควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

มโนทัศน์ด้านแบบเรียนและหลักสูตรแกนกลางสาระการเรียนรู้ภาษาไทยระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีพุทธศักราช 2551 ได้จัดหมวดหมู่ประเภทการเรียนรู้ตามบริบทพื้นฐานทางสังคมวัฒนธรรมแบบไทย เพื่อเป้าหมายในการใช้ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารและเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนคนไทย แต่ในปัจจุบันมีผู้เรียนชนเผ่า และผู้เรียนต่างชาติได้เข้ามาเรียนในระบบการศึกษาของไทย โดยเฉพาะทายาทของแรงงานข้ามชาติไทใหญ่ ที่อพยพตามแรงงาน

ผู้ปกครองจากรัฐฉาน ประเทศพม่าเข้ามาศึกษาเล่าเรียนในไทย วิถีชีวิตชาวไทใหญ่ในภาคเหนือของไทยมีความเป็นอยู่ที่ค่อนข้างลำบาก ต้องขายแรงงานโดยเฉพาะงานรับจ้างเป็นกรรมกรทุกวันไม่มีวันหยุด จึงไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่ชีวิตความเป็นอยู่ และการเล่าเรียนของบุตรหลานทั้งที่อพยพติดตามมา และทั้งที่กำเนิดในไทย ผู้เรียนข้ามชาติไทใหญ่เหล่านี้ได้เข้าเรียนในโรงเรียนรัฐบาลของไทยและได้ใช้หลักสูตรและแบบเรียนภาษาไทยฉบับเดียวกันกับผู้เรียนคนไทย ความแตกต่างด้านพื้นฐานวัฒนธรรม ภาษา ความคิดความเชื่อที่ผู้เรียนข้ามชาติไทใหญ่มีติดตัวมานั้น จึงเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาอุปสรรคในการศึกษาอันมีภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการสื่อสารเรียนรู้ ในขณะที่ครูผู้สอนก็ย่อมต้องเผชิญกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของผู้เรียนในชั้นเรียนที่มีการปะทะสังสรรค์ระหว่างวัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมชนเผ่า และวัฒนธรรมไทใหญ่ การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนพหุวัฒนธรรมจึงประสบปัญหาการสื่อสารความเป็นหลัก เนื่องจากโลกทัศน์ของครู ผู้เรียนชาวไทย และผู้เรียนไทใหญ่มีความแตกต่างกัน

ในการจัดการเรียนการสอนผู้เรียนไทใหญ่นี้ ข้อจำกัดด้านภาษาของนักเรียนเป็นเรื่องที่โรงเรียนวิตกมาก เนื่องจากครูส่วนใหญ่ไม่สันทัดในการสื่อสารด้วยภาษาผู้เรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการ

ศึกษาของผู้เรียนจึงมักตกต่ำ สัดส่วนการออกกลางคันสูง ทำให้ภาพลักษณ์ของโรงเรียนพลอยย่ำแย่ไปด้วย (นงเยาว์, 2556) ด้านปัญหาการเรียนภาษาไทยของชาวไทยใหญ่นั้น ส่วนใหญ่พบว่าผู้เรียนไทใหญ่อ่านเขียนสะกดคำไม่ได้หรือได้ช้า อ่านแล้วไม่สามารถพูด เขียนสื่อความหรือเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนข้ามชาติไทใหญ่ โดยใช้หลักสูตรและแบบเรียนภาษาไทยฉบับปีพุทธศักราช 2551 จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาวิจัยว่าผู้เรียนข้ามชาติไทใหญ่จะสามารถรับรู้และให้ความหมายต่อแบบเรียนไทยอย่างไร มีมุมมองได้กลับต่อวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ความเป็นไทยที่สะท้อนในหลักสูตรและแบบเรียนอย่างไร ผู้เรียนจะสามารถเชื่อมโยงแบบเรียนกับประสบการณ์ในวิถีชีวิตประจำวันทั้งในพม่าและประเทศไทยอย่างไร โดยนโยบายการสอนแบบไม่ตีความความแตกต่างของบริบทผู้เรียนเช่นนี้ อาจนำไปสู่การลดทอนอัตลักษณ์และถือเป็นการกลายกลืนทางวัฒนธรรม (cultural assimilation) ไปในที่สุด

จากหลักการและข้อเท็จจริงข้างต้น คณะผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษามโนทัศน์แบบเรียนภาษาไทย ระดับประถมศึกษา เพื่อเชื่อมโยงไปสู่วิธีการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในชั้นเรียนที่มีความหลากหลายนั้น จะก่อให้เกิดประโยชน์ในการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทยอันจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสารและการเรียนรู้ของผู้เรียนไทใหญ่ อีกทั้งการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะช่วยให้ผู้เรียนไทใหญ่สามารถรับรู้ เข้าใจ ยอมรับและปรับประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อความอยู่รอดในสังคมไทย อันจะช่วยให้ได้คำตอบเกี่ยวกับ

หลักสูตรและแบบเรียนภาษาไทยที่ตอบสนองต่อการรับรู้และการประยุกต์ใช้คุณค่าในการดำรงชีวิตของผู้เรียนไทใหญ่ เพื่อช่วยให้พวกเขาเหล่านั้นดำรงตนเป็นพลเมืองโลกได้อย่างปกติสุขต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการรับรู้คุณค่าของหลักสูตรและมวลประสบการณ์ผ่านแบบเรียนวิชาภาษาไทย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของนักเรียนข้ามชาติไทใหญ่
2. เพื่อวิเคราะห์เชื่อมโยงความรู้ในแบบเรียนวิชาภาษาไทยกับประสบการณ์ในวิถีชีวิตประจำวันของนักเรียนข้ามชาติไทใหญ่

วิธีการศึกษา

กลุ่มเป้าหมายวิจัย

ผู้เรียนข้ามชาติไทใหญ่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในชุมชนแรงงานไทใหญ่ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเรียนอยู่ในสถานศึกษาของรัฐ ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้หลักสูตรและแบบเรียนร่วมกับคนไทย ซึ่งใช้เทคนิคการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling technique) ทำให้ได้กลุ่มเป้าหมายการวิจัยจำนวน 15 คน ซึ่งเป็นผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ทั้งหมดที่อาศัยอยู่กับครอบครัวในชุมชนแรงงานที่ใหญ่ที่สุดในจังหวัดเชียงใหม่แห่งนี้

เครื่องมือวิจัย

1. ประเด็นการสนทนากลุ่มการรับรู้และบูรณาการการใช้คำศัพท์ในชีวิตประจำวันของผู้เรียนข้ามชาติไทใหญ่

2. แบบบันทึกการรับรู้คำศัพท์ของผู้เรียน
ข้ามชาติไทใหญ่

3. แบบวิเคราะห์หัตถ์โน้ตคำศัพท์ใน
แบบเรียนวิชาภาษาไทย

การสร้างเครื่องมือวิจัย

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
กับหลักสูตรแกนกลางสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย
ระดับประถมศึกษา พ.ศ. 2551 ศึกษาโน้ตคำ
ภาษาไทยในแบบเรียนภาษาพาที และแบบเรียน
วรรณคดีล้านนา

2. ศึกษาแนวคิดและหลักการการสอน
ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง แนวคิดการสอนวิชา
ศึกษาบริบทของการจัดการเรียนการสอนวิชา
ภาษาไทย ตลอดจนแนวคิดเชิงพื้นที่ที่สามที่มีส่วน
สัมพันธ์กับการจัดการเรียนรู้สำหรับกลุ่มผู้เรียนข้าม
ชาติไทใหญ่

3. คณะผู้วิจัย ร่วมกันกำหนดประเด็นสำรวจ
ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มผู้เรียนข้ามชาติไทใหญ่
เกี่ยวกับพื้นฐานครอบครัวและการใช้คำศัพท์
ภาษาไทยในชีวิตประจำวัน เพื่อให้สามารถคัด
คำศัพท์ภาษาไทยเบื้องต้นสำหรับใช้วิเคราะห์
เชื่อมโยงกับบัญชีคำศัพท์พื้นฐานภาษาไทย ระดับ
ประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด
ซึ่งจะใช้เป็นคำศัพท์หลักในการสนทนากลุ่มครั้งต่อไป

4. คณะผู้วิจัย และกลุ่มอาสาสมัครครูผู้สอน
ภาษาไทย (Shan youth) ร่วมกันสร้างประเด็น
สนทนากลุ่มผู้เรียนข้ามชาติไทใหญ่ เกี่ยวกับการรับรู้
และการบูรณาการใช้คำศัพท์ภาษาไทยใน
ชีวิตประจำวันที่ได้มาจากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น
จากผู้เรียนข้ามชาติไทใหญ่ร่วมกับการวิเคราะห์

เชื่อมโยงกับบัญชีคำศัพท์พื้นฐานภาษาไทย
ระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่กระทรวงศึกษาธิการ
กำหนด แล้วนำไปประเด็นการสนทนาไปปรึกษา
ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย ก่อนนำไปทดลองใช้ถาม
ผู้เรียนข้ามชาติไทใหญ่ จากนั้นจึงแก้ไขให้เหมาะสม
กับความเข้าใจของผู้เรียน ทำให้ได้ประเด็นการ
สนทนากลุ่ม ดังนี้

4.1 ผู้เรียนเข้าใจความหมายคำศัพท์
ที่ระบุไว้อย่างไร มีคำอะไรอีกบ้างที่สัมพันธ์กับ
คำศัพท์หลักนี้

4.2 คำศัพท์เหล่านั้นมีการใช้คำและ
ความหมายอย่างไรในภาษาไทย

4.3 คำศัพท์เหล่านั้นนำไปใช้ในประโยคการ
สื่อสารได้อย่างไรบ้าง จงยกตัวอย่าง

4.4 เรียนภาษาไทยในโรงเรียนเป็นอย่างไรบ้าง

5. สร้างแบบบันทึกการรับรู้คำศัพท์ของ
ผู้เรียนข้ามชาติไทใหญ่ ที่ได้จากการสำรวจคำศัพท์
เบื้องต้นจากผู้เรียนข้ามชาติไทใหญ่แล้วคัดคำศัพท์
ที่สอดคล้องกับบัญชีคำศัพท์พื้นฐานภาษาไทย ระดับ
ประถมศึกษาปีที่ 4-6 รวมทั้งสิ้น จำนวน 15 คำศัพท์
แล้วนำไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญพร้อมทั้งปรับแก้ จากนั้น
นำไปทดลองให้ผู้เรียนไทใหญ่บันทึกข้อมูลคำศัพท์
ความหมาย ประโยคตัวอย่างการใช้สื่อสาร หรือ
รูปภาพที่ผู้เรียนอยากสื่อ แล้วนำมาปรับแก้คำสั่งให้
เหมาะสมก่อนนำไปใช้ร่วมกับการสนทนากลุ่มผู้เรียน
ข้ามชาติไทใหญ่ต่อไป

6. สร้างแบบบันทึกการวิเคราะห์หัตถ์โน้ต
คำศัพท์ในแบบเรียนวิชาภาษาไทย ที่ได้มาจากการ
สนทนากลุ่ม โดยมีผู้เชี่ยวชาญช่วยปรับแก้ให้
เหมาะสม ซึ่งแบบบันทึกนี้ใช้สำหรับผู้วิจัยในการ

บันทึกผลการวิเคราะห์หมโนทัศน์คำศัพท์ในแบบเรียนวิชาภาษาไทยเชื่อมโยงกับคำศัพท์ ความหมายและการใช้คำศัพท์เพื่อสื่อสารในชีวิตประจำวันของผู้เรียนข้ามชาติไทใหญ่

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกระบวนการต่อไปนี้

1. จัดประชุมประสานงานกับกลุ่มอาสาสมัครครูผู้สอนภาษาไทย เพื่อขอข้อมูลภูมิหลังเกี่ยวกับผู้เรียนข้ามชาติไทใหญ่ ซึ่งทำให้ได้ข้อมูลกลุ่มเป้าหมายการวิจัยผู้เรียนข้ามชาติไทใหญ่ที่เรียนในโรงเรียนไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 15 คน

2. ลงพื้นที่ชุมชนเพื่อสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับพื้นฐานครอบครัวและการใช้คำศัพท์ภาษาไทยในชีวิตประจำวันของกลุ่มเป้าหมายการวิจัย ซึ่งผู้เรียนข้ามชาติไทใหญ่ระบุคำศัพท์ที่ได้จากการเรียนในแบบเรียนและนำมาใช้ในการสื่อสารในบริบทสังคมไทย เช่น ใจ ฝน รถ เกวียน กิน เทียว ขวัญ ดวง นา ยา ข้าว งาน นาค ป่า ภูเขา น้ำ บ้าน เงิน เบี้ย หลอก ผี พระ สวดมนต์ พ่อ แม่ ลูก ญาติ ท้อง หัว ป่วย โรงพยาบาล วัด ตำรวจ และครู เป็นต้น

3. คณะผู้วิจัยนำคำศัพท์เบื้องต้นที่ได้จากการสำรวจคำศัพท์ภาษาไทยของผู้เรียนข้ามชาติไทใหญ่ที่ได้เรียนจากแบบเรียนและคำศัพท์ในชีวิตประจำวัน แล้วคัดคำศัพท์หลักที่สอดคล้องกับบัญชีคำพื้นฐานภาษาไทย ระดับประถมศึกษาปีที่

4-6 ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ทำให้ได้คำศัพท์หลักทั้งสิ้น จำนวน 15 คำศัพท์ ซึ่งเป็นคำศัพท์ที่ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นคำศัพท์พื้นฐานที่สามารถวิเคราะห์ความรู้ ความคิดของผู้เรียนไทใหญ่ได้ ได้แก่ 1) ข้าว 2) ขวัญ 3) บ้าน 4) น้ำ 5) พ่อ 6) แม่ 7) ลูก 8) วัด 9) พระ 10) นาค 11) ผี 12) หัว 13) เกวียน 14) ท้อง 15) เบี้ย

4. นำคำศัพท์จำนวน 15 คำข้างต้นไปสำรวจข้อความและบริบทเนื้อหาที่ปรากฏในแบบเรียนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ทั้งแบบเรียนภาษาพาทีและแบบเรียนวรรณคดีลำนํ้า เพื่อวิเคราะห์เชื่อมโยงระหว่างหมโนทัศน์ ด้านเป้าประสงค์การเรียนรู้ภาษาไทยและการใช้คำศัพท์ภาษาไทยในชีวิตประจำวันของผู้เรียนข้ามชาติไทใหญ่

5. จัดประชุมคณะผู้วิจัย ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย และกลุ่มอาสาสมัครครูผู้สอนภาษาไทย เพื่อร่วมกันหาข้อสรุปเกี่ยวกับการวิเคราะห์หมโนทัศน์หลักด้านเป้าประสงค์การเรียนรู้ภาษาไทยกับคำศัพท์หลักที่เด็กข้ามชาติไทใหญ่ระบุเพื่อหาความสอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้วิชาภาษาไทยในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี 2551 โดยจากการประชุมหาข้อสรุปเกี่ยวกับการวิเคราะห์หมโนทัศน์หลัก ด้านเป้าประสงค์การเรียนรู้ภาษาไทยกับคำศัพท์หลักที่เด็กข้ามชาติไทใหญ่ระบุ ทำให้ได้คำนิยามและหมโนทัศน์ภาษาไทยที่เชื่อมโยงกับคำศัพท์หลักทั้ง 15 คำ ดัง (Table 1)

Table 1 Definitions and visions of Thai language which related to the main 15 words.

standard	objectives of learning	definitions	visions	keywords
standard T4.1	identity and	it is realized that using Thai for	refinement	measurement
standard T5.1	Thai style	presenting identity, pride, unity, kindness, generosity, moral, and ethics	kindness	monk
standard T1.1	instruments for	- using Thai for practicing listing,	women value	mother
standard T2.1	communication	speaking, reading, and writing	gentlemen	father
standard T3.1		through visions of building words	giver	water
standard T4.1		- besides that, using Thai to increase vocabulary skill and to communicate efficiently		
standard T1.1	instruments for	using Thai for studying through	power	ghost
standard T3.1	seeking knowledge	reading, listening and watching	value	head
standard T2.1	instruments for	using Thai as the way to improve and	wealth	stomach
standard T3.1	career development	support the career which related with the society and economy through the thought and Thai communication efficiently	saving	chip
standard T4.1	instruments for	it is realized that using Thai as the	lifestyle	cart
standard T5.1	culture and tradition	instrument for knowledge, culture, and tradition	belief	naka
			powerful	spirit
			warmth and relationship	home
standard T1.1	instruments and	it is realized that using Thai as the	happiness	rice
standard T3.1	aesthetics	instrument for satisfaction, love, solicitous, and happiness	and sharing	
			love	child

6. คณะผู้วิจัยร่วมด้วยอาสาสมัครครูผู้สอนภาษาไทย ลงพื้นที่ชุมชนเพื่อนำคำสำคัญทั้ง 15 คำ ไปจัดกลุ่มสนทนากับกลุ่มเป้าหมายการวิจัย เพื่อตรวจสอบการรับรู้คำศัพท์และคุณค่ามโนทัศน์ภาษาไทยของผู้เรียนข้ามชาติไทใหญ่ โดยมีขั้นตอนดังนี้

6.1 คณะผู้วิจัยกำหนดให้ผู้เรียนข้ามชาติไทใหญ่เขียนคำศัพท์ กลุ่มคำ วลี ข้อความ หรือความรู้ที่เกี่ยวข้องกับคำศัพท์หลักที่กำหนดให้จำนวน 15 คำ กำหนดเวลาคำศัพท์ละ 5 นาที โดยเขียนลงในแบบบันทึกการรับรู้คำศัพท์ของผู้เรียนข้ามชาติไทใหญ่ทั้งนี้สามารถสื่อสารคำในภาษาไทยที่เด็กข้ามชาติรู้จักเป็นภาษาไทยไทใหญ่ได้ และสามารถพูดสื่อสารได้ หากเขียนภาษาไทยไม่ได้หรือเขียนไม่คล่อง

6.2 คณะผู้วิจัยนำเสนอสนทนากับคุณค่าของคำศัพท์ภาษาไทยที่ผู้เรียนข้ามชาติไทใหญ่ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ในโรงเรียน หรือในการดำรงชีวิตในสังคมและวัฒนธรรมไทย ตลอดจนการเปรียบเทียบกับมโนทัศน์คำศัพท์ในภาษาไทยไทใหญ่ กำหนดเวลาคำศัพท์ละ 5 นาที โดยมีอาสาสมัครครูผู้สอนภาษาไทย ชาวไทใหญ่ เป็นผู้ร่วมการสนทนาทั้งนี้ผู้เรียนข้ามชาติสามารถพูดภาษาไทยไทใหญ่ได้อย่างอิสระ

7. คณะผู้วิจัยวิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปผลการจัดกลุ่มสนทนาด้านการรับรู้คำศัพท์และคุณค่ามโนทัศน์ภาษาไทยของผู้เรียนข้ามชาติไทใหญ่ โดยใช้แบบบันทึกการวิเคราะห์มโนทัศน์คำศัพท์ในแบบเรียนวิชาภาษาไทยที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น

8. จัดประชุมคณะผู้วิจัย ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย และอาสาสมัครครูผู้สอนภาษาไทย ชาวไทใหญ่ เพื่อร่วมกันสะท้อนคิดเกี่ยวกับการใช้แบบเรียนวิชาภาษาไทยและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในโรงเรียนไทยสำหรับเด็กข้ามชาติไทใหญ่

ผลการศึกษาและอภิปรายผล

1. การรับรู้คุณค่าของหลักสูตรและมวลง ประสพการณ์ผ่านแบบเรียนวิชาภาษาไทยระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานของนักเรียนข้ามชาติไทใหญ่

การรับรู้คุณค่าของหลักสูตรและมวลง ประสพการณ์ภาษาไทยของผู้เรียนข้ามชาติไทใหญ่ เป็นการศึกษาเพื่อให้เข้าใจว่าผู้เรียนข้ามชาติไทใหญ่ เข้าใจเนื้อหาภาษาไทยผ่านแบบเรียนทั้งด้านหลัก ภาษา การใช้ และวรรณคดีวรรณกรรมไทยมากน้อยเพียงใด ซึ่งพบว่าการรับรู้คุณค่าของหลักสูตรและมวลงประสพการณ์ผ่านแบบเรียนภาษาไทยของผู้เรียนข้ามชาติไทใหญ่นั้นยังมีน้อย ผู้เรียนข้ามชาติไทใหญ่ ยังไม่สามารถเข้าถึงคุณลักษณะการใช้ภาษาไทยในฐานะที่เป็นสื่อแสดงภูมิปัญญา วัฒนธรรม และ ประเพณี ในฐานะที่เป็นเครื่องมือในการพัฒนาอาชีพ และในฐานะที่เป็นสื่อแสดงสุนทรียภาพ การรับรู้และ เข้าใจคำศัพท์ยังมีจำกัด ซึ่งสะท้อนว่า ผู้เรียนยังไม่สามารถรับรู้คุณค่ามโนทัศน์คำศัพท์และสำนวน ภาษาไทยได้ดีเท่าที่ควรจะเป็น แบบเรียนวิชา ภาษาไทยและครูผู้สอนวิชาภาษาไทยจึงต้องมีการ ปรับปรุงเนื้อหาและความความยากง่ายที่เหมาะสม สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการของผู้เรียนข้ามชาติชาวไทใหญ่

2. การวิเคราะห์เชื่อมโยงความรู้ในแบบเรียนวิชาภาษาไทยกับประสบการณ์ในวิถีชีวิตประจำวันของนักเรียนข้ามชาติไทใหญ่

คำศัพท์ในแบบเรียนภาษาไทยยังไม่เชื่อมโยงไปสู่การนำไปใช้จริงของผู้เรียนไทใหญ่ คำศัพท์ที่ไม่เชื่อมโยงระหว่างมโนทัศน์ในแบบเรียนกับการใช้จริงในชีวิตประจำวันนั้น จำแนกเป็น 3 ลักษณะ คือ กลุ่มคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับความคิดความเชื่อ พิธีกรรม เช่น คำว่า รับขวัญ กลุ่มคำศัพท์ที่ความหมายค่อนข้างเป็นนามธรรม เช่น คำว่า พูนหัว และกลุ่มคำศัพท์ที่ไม่ได้ใช้ในชีวิตประจำวันทั่วไป เช่น คำว่า เกือบเปื้อน กลุ่มคำศัพท์ทั้ง 3 ลักษณะข้างต้นล้วนแต่มีความยากต่อการเรียนรู้และการใช้เนื่องจากพื้นฐานทางความคิด วัฒนธรรม และวิถีชีวิตที่แตกต่างกันระหว่างเชื้อชาติไทยกับชาติพันธุ์ไทใหญ่ ซึ่งคำศัพท์ในแบบเรียนภาษาไทยที่ไม่เชื่อมโยงไปสู่การนำไปใช้จริงของผู้เรียนไทใหญ่นั้น เป็นเพราะผู้เรียนไทใหญ่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่แบบเรียนภาษาไทยจึงต้องปรับเนื้อหาและความยากง่ายให้สอดคล้องกับบริบทของกลุ่มผู้เรียนไทใหญ่ ทั้งนี้ผู้สอนก็ต้องปรับใช้เนื้อหาจากแบบเรียนให้เหมาะสมกับศักยภาพและบริบทการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองสามารถเรียนรู้เนื้อหาการเรียนโดยใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือการสื่อสารได้อย่างเต็มศักยภาพ

2.1 ผลการวิเคราะห์มโนทัศน์คำศัพท์ในแบบเรียนภาษาไทยระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มโนทัศน์คำศัพท์ในแบบเรียนภาษาไทยเป็นมโนทัศน์ที่หลักสูตรแกนกลางสาระการเรียนรู้

ภาษาไทยปีพุทธศักราช 2551 มุ่งหมายให้ผู้เรียนเข้าใจและสามารถนำคำศัพท์เหล่านั้นไปใช้สื่อสารได้อย่างถูกต้องและสามารถขยายความคิดจากมโนทัศน์โดยตรงซึ่งหมายถึงความหมายตามตัวอักษรไปสู่มโนทัศน์นัยประหวัดซึ่งหมายถึงความหมายที่ซ่อนเร้นอีกชั้น ซึ่งจะต้องอาศัยประสบการณ์ในการตีความและประสบการณ์ในการใช้คำศัพท์เหล่านั้นในวงกว้าง จากการวิเคราะห์มโนทัศน์โดยตรงและมโนทัศน์นัยประหวัดของคำศัพท์ที่ผู้เรียนไทใหญ่ระบุผ่านคำศัพท์หลัก 15 คำ พบว่า ผู้เรียนไทใหญ่สามารถระบุมโนทัศน์โดยตรงได้มากกว่ามโนทัศน์นัยประหวัด ซึ่งสะท้อนว่าผู้เรียนไทใหญ่ยังคงเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยในระดับความหมายโดยตรง ยังไม่สามารถเข้าถึงมโนทัศน์นัยประหวัดที่หลักสูตรต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้และนำไปใช้สื่อสารได้ โดยเฉพาะมโนทัศน์ความเชื่อเรื่องบุญกรรมและมโนทัศน์การอดออมนั้น ผู้เรียนไทใหญ่ยังมีคลังคำศัพท์ดังกล่าวอยู่น้อย ซึ่งอาจจะเนื่องจากความไม่เข้าใจในบริบทการใช้ อันสืบเนื่องมาจากแบบเรียนที่ยึดยึดเนื้อหาต่างวัฒนธรรมหรือวิธีการเรียนการสอนที่ยังไม่ค่อยส่งเสริมความเข้าใจในมโนทัศน์คำศัพท์ดังกล่าว จึงทำให้การรับรู้คำศัพท์และคุณค่าของมโนทัศน์คำภาษาไทยของผู้เรียนข้ามชาติไทใหญ่มีน้อย

2.2 ผลการวิเคราะห์มโนทัศน์คุณลักษณะด้านภาษาและวัฒนธรรมไทย

มโนทัศน์คุณลักษณะภาษาและวัฒนธรรมไทยถือเป็นเป้าประสงค์สำคัญของการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย หลักสูตรแกนกลางสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ปีพุทธศักราช 2551 ได้ระบุคุณลักษณะด้านภาษาและวัฒนธรรมไทย โดย

สามารถสังเคราะห์ได้ 6 คุณลักษณะ ได้แก่ คุณลักษณะด้านเอกลักษณ์ของชาติและความเป็นไทย คุณลักษณะด้านการเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร คุณลักษณะด้านการเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ คุณลักษณะด้านการเป็นเครื่องมือในการพัฒนาอาชีพ คุณลักษณะด้านการเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญา วัฒนธรรม และประเพณี และประการสุดท้ายคือคุณลักษณะด้านการเป็นสื่อแสดงสุนทรียภาพ

จากคำศัพท์ที่ผู้เรียนไทใหญ่ระบุ ที่พบว่ากลุ่มมโนทัศน์เครื่องมือในการแสวงหาความรู้ มีคำศัพท์มากที่สุด รองลงมาเป็นกลุ่มมโนทัศน์เครื่องมือในการสื่อสาร ถัดมาเป็นกลุ่มมโนทัศน์เอกลักษณ์ของชาติและความเป็นไทย กลุ่มมโนทัศน์สื่อแสดงภูมิปัญญา วัฒนธรรม และประเพณีกลุ่มมโนทัศน์เครื่องมือในการพัฒนาอาชีพ และอันดับสุดท้ายเป็นกลุ่มมโนทัศน์สื่อแสดงสุนทรียภาพนั้น สะท้อนได้ว่าผู้เรียนไทใหญ่มีความสามารถในการใช้คำศัพท์เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารได้ตามคุณลักษณะการเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมไทย แต่ยังไม่สามารถเข้าถึงคุณลักษณะการใช้ภาษาไทยในฐานะที่เป็นสื่อแสดงภูมิปัญญา วัฒนธรรม และประเพณี ในฐานะที่เป็นเครื่องมือในการพัฒนาอาชีพ และในฐานะที่เป็นสื่อแสดงสุนทรียภาพ ซึ่งสะท้อนว่าแบบเรียนภาษาไทยและวิธีการจัดการเรียนการสอนยังไม่สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนไทใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในมโนทัศน์คำศัพท์ภาษาไทยได้เท่าที่ควรจะเป็น ผู้เรียนข้ามชาติไทใหญ่จึงรับรู้คำศัพท์และเข้าถึงคุณค่ามโนทัศน์คำภาษาไทยได้น้อย

2.3 ผลการวิเคราะห์มโนทัศน์คำศัพท์ภาษาไทยของผู้เรียนไทใหญ่

2.3.1 ผลการวิเคราะห์คำศัพท์มโนทัศน์โดยตรงด้านชนิดของคำที่ปรากฏ

การวิเคราะห์คำศัพท์มโนทัศน์โดยตรงด้านชนิดของคำที่ปรากฏ พบว่าโดยรวมแล้วคำศัพท์ที่ผู้เรียนไทใหญ่สะท้อนออกมานั้นเป็นชนิดคำนามวลีนอกนั้นเป็นชนิดคำกริยวลี ซึ่งสะท้อนได้ว่า ผู้เรียนไทใหญ่ยังมีคลังคำกริยาน้อย โดยไม่สามารถเชื่อมโยงคำศัพท์ต่างๆ เข้ากับคำแสดงกิริยาอาการได้ ซึ่งสาเหตุหนึ่งอาจเป็นผลจากความไม่เข้าใจในเนื้อหาแบบเรียนภาษาไทยได้ดีเท่ากับผู้เรียนชาวไทย ดังนั้นครูผู้สอนจำเป็นต้องจัดสภาพแวดล้อมและวิธีการการเรียนรู้ภาษาไทยให้เสมือนการเรียนรู้ของผู้เรียนชาวไทยซึ่งเรียนภาษาไทยเป็นภาษาแม่ สอดคล้องกับที่ Krashen and Terrel (1983) ได้กล่าวไว้ว่าการเรียนแบบรับรู้ภาษา (learning acquisition) เป็นวิธีการเรียนรู้ภาษาที่มีกระบวนการคล้ายคลึงหรือเหมือนกับการเรียนรู้ภาษาที่หนึ่ง คือเป็นการเรียนภาษาจากการใช้ภาษาในการสื่อสารจริงๆ การเรียนแบบนี้ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ในตัวภาษาขึ้นตามธรรมชาติ จากหลักการการเรียนรู้แบบรับรู้ภาษาข้างต้นนี้ จะช่วยให้ผู้เรียนข้ามชาติไทใหญ่มีคลังคำศัพท์ภาษาไทยที่มากพอ เพื่อสามารถใช้พูด และเขียนสื่อสารได้เหมือนผู้เรียนชาวไทย

2.3.2 ผลการวิเคราะห์คำศัพท์มโนทัศน์นัยประหวัด จำแนกตามทัศนคติเชิงบวกและเชิงลบ

ผู้เรียนไทใหญ่สามารถบอกคำศัพท์และมโนทัศน์ภาษาไทยที่มีความหมายแฝงเชิงบวกเชิงลบได้

ถึงแม้จะยังมีคลังคำ และมโนทัศน์จำนวนน้อยก็ตาม ทั้งนี้การระบุคำศัพท์หน่วยประวัตต์ดังกล่าวได้อาศัยพื้นฐานมโนทัศน์ภาษาไทยใหญ่เป็นหลัก เช่น คำว่า บ้านนอก นั้น ก็จะพบว่าหมายถึงพื้นที่ชนบท ไม่ได้มีความหมายนัยประวัตต์ที่บ่งถึงความเชยความล้าหลังเหมือนภาษาไทย ทั้งนี้เป็นเพราะผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้แบบไทใหญ่มาก่อน การอธิบายความหมายของคำจึงขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมความรู้เดิมในภาษาแม่ของตน โดยอาจมีความต้องการขัดแย้งต่อต้านความหมายของคำในภาษาที่สองซึ่งได้แก่ภาษาไทยที่ตนกำลังเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดพื้นที่ที่สามของ Bhabha (1994) ที่ได้นำเสนอว่า พื้นที่ที่สาม คือพื้นที่ที่สามารถแปรเปลี่ยน ข้ามพ้น ขยายตีความใหม่ หรือให้ความหมายต่อสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมใหม่ ซึ่งมีศักยภาพที่จะต่อต้านทำลายอำนาจวัฒนธรรมครอบงำ ซึ่งแนวคิดพื้นที่ที่สามนี้ หากครูผู้สอนภาษาไทยเข้าใจในหลักการ ก็จะสามารถปรับประยุกต์การเรียนการสอนให้สามารถดึงความรู้เดิมที่เป็นฐานความรู้ของไทใหญ่มาใช้วิเคราะห์และเปรียบเทียบกับการเรียนรู้คำและความหมายของคำในภาษาไทย เพื่อให้ผู้เรียนข้ามชาติไทใหญ่สามารถเข้าใจ รับรู้อย่างมีความหมายต่อการนำไปใช้เรียนและสื่อสารในบริบทของสังคมไทยต่อไป

2.3.3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการออกเสียงคำศัพท์ภาษาไทยและคำศัพท์ภาษาไทใหญ่

จากผลการวิเคราะห์ที่ระบุว่า ภาษาไทยและภาษาไทใหญ่มีคำศัพท์หลักที่ออกเสียงเหมือนกัน และคำศัพท์หลักที่ออกเสียงคล้ายคลึงกันอยู่มาก

สะท้อนได้ว่า การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนข้ามชาติไทใหญ่น่าจะมีความได้เปรียบด้วยสามารถใช้ความเหมือนและความคล้ายคลึงในการออกเสียงคำศัพท์เหล่านี้ให้อึดต่อการสอนออกเสียงและการเรียนรู้ความหมายคำศัพท์ภาษาไทยได้ ในขณะที่คำศัพท์หลักที่ออกเสียงต่างกัน ครูก็สามารถวิเคราะห์เปรียบเทียบให้ผู้เรียนเห็นถึงความเชื่อมโยงกับคำและความหมายในภาษากลางและภาษาถิ่นของไทย เช่น บ้าน ภาษาไทยออกเสียงว่า บ้าน ส่วนภาษาไทใหญ่ออกเสียงว่า เฮือน ซึ่งเทียบเคียงกับคำว่า เรือน ในภาษาไทย และคำว่า เฮือน ในภาษาถิ่น เป็นต้น การวิเคราะห์ให้เห็นความเชื่อมโยงของคำศัพท์และความหมายข้างต้นนี้จะช่วยให้ผู้เรียนไทใหญ่สามารถเรียนรู้และออกเสียงคำและความหมายในภาษาไทยได้เข้าใจและดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ครูผู้สอนยังต้องจัดสภาพแวดล้อมและกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาให้ผู้เรียนข้ามชาติไทใหญ่สามารถเรียนภาษาได้ตามธรรมชาติคือการเน้นการพูด ฟัง อ่านและเขียน ในขณะเดียวกันก็ให้เน้นการเรียนรู้ภาษาแบบไม่เป็นธรรมชาติ คือการเรียนรู้กฎเกณฑ์ของภาษาไทยร่วมด้วย ดังที่ Stevick (1982) มีความเห็นว่าการเรียนภาษาแบบธรรมชาติและแบบไม่เป็นธรรมชาติต่างก็เกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ทั้งนี้เพราะในการใช้ภาษาอย่างมีประสิทธิภาพ เราต้องใช้ภาษาได้อย่างคล่องแคล่วและถูกต้อง นอกจากนี้จากการที่ภาษาไทยและภาษาไทใหญ่เป็นภาษาในตระกูลภาษาไตเหมือนกัน จึงทำให้มีเสียงพูดคล้ายคลึงกันนั้น ยิ่งเป็นตัวส่งเสริมทัศนคติในการเรียนรู้ของผู้เรียนข้ามชาติไทใหญ่ว่าภาษาไทยไม่ได้ยาก สามารถเรียนรู้ได้ ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียนเพื่อใช้สื่อสาร

และประกอบอาชีพ หลักการนี้สอดคล้องกับที่ Gardner (1968) ที่ได้ระบุว่า ทักษะคิดและแรงจูงใจในการเรียนมีผลต่อความสำเร็จในการเรียนของนักเรียนมากเช่นกัน ซึ่งจากความคล้ายคลึงในการออกเสียงระหว่างภาษาไทยและภาษาไทใหญ่ นั้น หากครูผู้สอนส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนข้ามชาติไทใหญ่สามารถเรียนรู้ภาษาตามธรรมชาติของการสื่อสาร และเรียนรู้กฎเกณฑ์ไวยากรณ์ภาษา ตลอดจนส่งเสริมแรงจูงใจในการเรียนให้ผู้เรียนเห็นว่าภาษาไทยออกเสียงไม่ยาก จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารและการนำภาษาไทยไปใช้ประกอบอาชีพได้จริงแล้ว ผู้เรียนข้ามชาติไทใหญ่ก็จะบรรลุเป้าประสงค์ของการเรียนภาษาไทยได้ตามจุดมุ่งหมายของแต่ละคน

2.3.4 ผลการวิเคราะห์หมโนทัศน์คำศัพท์ด้านการสร้างคำ

ผลการวิเคราะห์หมโนทัศน์คำศัพท์ด้านการสร้างคำที่พบว่า คำศัพท์ที่ผู้เรียนไทใหญ่ระบุเป็นคำศัพท์ที่มาจากการสร้างคำประเภทคำประสม ซึ่งพบประเภทคำนามบวกกับคำนามมากกว่าคำนามบวกกับคำกริยาและคำวิเศษณ์นั้น สะท้อนว่าแบบเรียนภาษาไทยและการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนไทใหญ่นั้น มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้คำศัพท์ประเภทคำนามเพื่อนำไปประสมกับคำชนิดอื่นๆ ซึ่งถือเป็นเรื่องที่ต้อง แต่ครูต้องส่งเสริมการเรียนรู้คำศัพท์ที่ใช้คำกริยาและคำวิเศษณ์ประสมร่วมอยู่ในคำเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถมีคลังคำศัพท์ใช้เพื่อการสื่อสารได้ตรงตามวัตถุประสงค์มากยิ่งขึ้น ซึ่งวิธีการนั้น นอกจากเรียนรู้คำศัพท์ตามแบบเรียนแล้ว ครูจะต้องสร้างสถานการณ์ใหม่ๆ

ให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาให้มากขึ้น เช่น ให้สถานการณ์ฝึกพูดในรูปแบบใหม่ หรือกำหนดให้เขียนสื่อสารในรูปแบบหรือสถานการณ์ใหม่ๆ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจและจดจำคำศัพท์เพื่อใช้สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิธีการนี้สอดคล้องกับหลักการของ Krashen and Terrel (1983) ที่ระบุว่ามนุษย์เรียนรู้ภาษาเพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา จากภาษาที่ตนได้รับฟังหรืออ่านอย่างเข้าใจ เมื่อเข้าใจเนื้อหาของภาษาแล้วก็สามารถเรียนรู้ตัวภาษาโดยไม่รู้ตัว

2.3.5 ผลการวิเคราะห์คำศัพท์แกระลึก

การวิเคราะห์คำศัพท์แกระลึก เป็นการศึกษาศัพท์คำแรกที่ผู้เรียนไทใหญ่พูดหรือเขียนออกมาเป็นภาษาไทใหญ่โดยที่ยังไม่สามารถนึกออกมาเป็นคำภาษาไทยได้ตั้งแต่แรก เช่น คำว่า ชีดดอก (ดอกเบี๋ย) หัวลอก (หัวล้าน) ตูบบ้าน (ระเบียงบ้าน) เป็นต้น คำศัพท์แกระลึกที่ผู้เรียนไทใหญ่บอกออกมาโดยที่ไม่สามารถนึกคำภาษาไทยได้ทันทีทันใดนั้น เมื่อเวลาผ่านไป คำศัพท์บางคำก็สามารถบอกเป็นคำศัพท์ภาษาไทยได้ หรืออธิบายความหมายได้ แต่บางคำศัพท์ก็ไม่สามารถพูดหรือเขียนและไม่สามารถอธิบายเป็นภาษาไทยได้ ซึ่งเป็นผลมาจากอิทธิพลของภาษาแม่ซึ่งก็คือภาษาไทใหญ่ที่ฝังแน่นในตัวผู้เรียนชาวไทใหญ่มาตั้งแต่เริ่มใช้ภาษา นอกจากนี้ การที่ผู้เรียนไทใหญ่ไม่สามารถบอกคำศัพท์หรืออธิบายความหมายเป็นภาษาไทยได้นั้นยังมีเหตุปัจจัยมาจากความไม่เข้าใจหมโนทัศน์ทางภาษาไทย อันเนื่องจากแบบเรียนที่ต่างบริบทต่างวัฒนธรรมและการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยที่อาจมีข้อบกพร่องด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน

วิธีการแก้ไขคือ ครูผู้สอนจะต้องเรียนรู้ว่า การเรียนรู้ภาษาที่สองนี้แตกต่างจากการเรียนภาษาไทยใหญ่ซึ่งเป็นภาษาแม่ของผู้เรียน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตลอดจนลำดับทักษะการเรียนภาษานั้น ก็จะต้องมีความแตกต่างกัน หลักการข้อนี้ Prator (1969 อ้างใน วรพงศ์, 2549) ได้กล่าวถึงความแตกต่างของการเรียนรู้ภาษาแม่และภาษาที่สองว่า ด้านประสบการณ์ชีวิต ประสบการณ์ที่ผู้เรียนจะต้องใช้ในการเรียนภาษาที่สองนั้นมีขอบเขตกว้างและลึกซึ้ง ครูจะต้องรู้จักรู้จักการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์การเรียนในช่วงนั้นๆ และให้เหมาะสมกับระดับความสามารถทางภาษาและความคิดรวบยอดของเรื่องที่เรียนนั้นๆ ด้วย

2.3.6 ผลการวิเคราะห์หมโนทัศน์ด้านสำนวนและสุภาษิต

การวิเคราะห์ด้านสำนวนและสุภาษิตพบว่า ผู้เรียนไทใหญ่ระบุสำนวนและสุภาษิตไทยได้ในอัตราที่ค่อนข้างน้อย สะท้อนได้ว่าแบบเรียนภาษาไทยและครูผู้สอนภาษาไทยจะต้องปรับปรุงยุคต่อเนื้อหาและวิธีการสอนภาษาไทยให้ผู้เรียนไทใหญ่สามารถเรียนรู้และเข้าใจหมโนทัศน์ด้านความหมายและคุณค่าของสำนวนและสุภาษิตไทยโดยสามารถเปรียบเทียบกับสำนวนและสุภาษิตไทใหญ่ได้อย่างถูกต้อง เพื่อคงความภาคภูมิใจในมรดกทางภาษาที่บรรพชนไทใหญ่ได้สร้างสมไว้ให้ลูกหลานรุ่นสู่รุ่น ทั้งนี้ครูผู้สอนต้องมีความเข้าใจพื้นฐานของความแตกต่างทางวัฒนธรรมตลอดจนการแทรกแซงการเรียนรู้อาษาจากภาษาแม่ดังที่ Prator (1969 อ้างใน วรพงศ์, 2549) ที่ระบุว่าในการสอนภาษาที่สองนั้น เด็กจะเรียนรู้วัฒนธรรมที่แตกต่างไป ดังนั้นครูจึงควรระมัดระวังในด้านนี้

ให้มาก อีกทั้งในการเรียนรู้ภาษาที่สองนั้น เด็กจะมีความรู้ด้านภาษาที่หนึ่งอยู่ก่อนแล้ว อิทธิพลของภาษาที่หนึ่งจะมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ภาษาที่สองของเด็กเป็นอย่างมาก

สรุป

1. การรับรู้คุณค่าของหลักสูตรและมวลงประสบการณ์ผ่านแบบเรียนวิชาภาษาไทยระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของนักเรียนข้ามชาติไทใหญ่

การรับรู้คุณค่าของหลักสูตรและมวลงประสบการณ์ผ่านแบบเรียนภาษาไทยของผู้เรียนข้ามชาติไทใหญ่นั้นยังมีน้อย ผู้เรียนข้ามชาติไทใหญ่ยังไม่สามารถเข้าถึงคุณลักษณะการใช้ภาษาไทยในฐานะที่เป็นสื่อแสดงภูมิปัญญา วัฒนธรรม และประเพณีในฐานะที่เป็นเครื่องมือในการพัฒนาอาชีพ และในฐานะที่เป็นสื่อแสดงสุนทรียภาพ การรับรู้และเข้าใจคำศัพท์ยังมีจำกัด

2. การวิเคราะห์เชื่อมโยงความรู้ในแบบเรียนวิชาภาษาไทยกับประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนข้ามชาติไทใหญ่

ความรู้ในแบบเรียนภาษาไทยไม่เชื่อมโยงไปสู่การนำไปใช้จริงของผู้เรียนไทใหญ่ โดยคำศัพท์ที่ไม่เชื่อมโยงระหว่างหมโนทัศน์ในแบบเรียนกับการใช้จริงในชีวิตประจำวันนั้นจำแนกเป็น 3 ลักษณะ คือกลุ่มคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับความคิดความเชื่อพิธีกรรม กลุ่มคำศัพท์ที่ความหมายค่อนข้างเป็นนามธรรม และกลุ่มคำศัพท์ที่ไม่ได้ใช้ในชีวิตประจำวันทั่วไป กลุ่มคำศัพท์ทั้ง 3 ลักษณะข้างต้นล้วนแต่มีความยากต่อการเรียนรู้และการใช้เนื่องจากพื้นฐานทางความคิด วัฒนธรรม และวิถีชีวิตที่แตกต่างกันระหว่างเชื้อชาติไทยกับชาติพันธุ์ไทใหญ่

3. แนวทางการนำผลการวิจัยไปปรับใช้

3.1 ผู้สร้างนโยบายหลักสูตร ได้แก่ รัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาและวัฒนธรรมไทย จะต้องตระหนักถึงความแตกต่างด้านชาติพันธุ์ เคารพในความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตนของผู้เรียนไทใหญ่

3.2 ผู้สร้างแบบเรียนกลางต้องเปิดโอกาสให้มีการปรับแก้ เพิ่มลดเนื้อหา หรือให้คำแนะนำการปรับใช้แบบเรียนให้เหมาะสมต่อบริบทของผู้เรียนเฉพาะกลุ่ม

3.3 ครูผู้ใช้แบบเรียนควรศึกษาภูมิหลังของผู้เรียนชนชาติไทใหญ่ และปรับใช้แบบเรียนให้เหมาะสมกับผู้เรียน

ต่างประเทศ. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

Bhabha, H.K. 1994. The location of culture. Routledge, London.

Gardner, R.C. 1968. Attitudes and motivation: Their role in second language acquisition. *TESOL Quarterly* 2: 141-150.

Krashen, S.D. and T.D. Terrel. 1983. The natural approach language acquisition in the classroom. Pergamon Press, UK.

Stevick, E.W. 1982. Teaching and learning language. Cambridge University Press, Cambridge.

คำขอบคุณ

งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทุนอุดหนุนการวิจัย งบประมาณประจำปี 2557

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2551. ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, กรุงเทพฯ.

นงเยาว์ เนาวรัตน์. 2556. ศูนย์การเรียนรู้ประชาสังคมและสิทธิการศึกษาของเด็กไร้สัญชาติจากพม่า. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, กรุงเทพฯ.

วรวงศ์ ไชยฤกษ์. 2549. ลักษณะการเรียนรู้และกลวิธีการเรียนของชาวต่างชาติที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษา